

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Л.В. Задорожна-Княгницька
(підпис) (ініціали, прізвище)
«28» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

галузь знань: 01 Освіта
спеціальність: 013 Початкова освіта
освітня програма: «Початкова освіта»
факультет іноземних мов

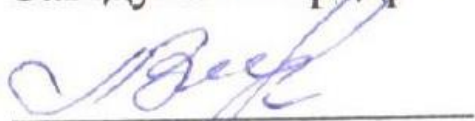
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта ОС «Бакалавр» / Н. Ю. Воєвутко. Маріуполь: МДУ. 13 с.

Розробник: Н. Ю. Воєвутко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти МДУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(Задорожна-Княгницька Л.В.)

«28» серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	01 Освіта	Денна / Заочна форма навчання
Модулів – 4	013 Початкова освіта	Нормативна
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: «Написання тез/статті до наукового видання України».	Початкова освіта	Рік підготовки: 2-й Семестр: 4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	ОС «Бакалавр»	Лекції: 16 / 8 год. Семінарсько-практичні: 14 / 4 год. Самостійна робота: 50 / 68 год. Індивідуальні завдання: 10 / 10 год. Вид контролю: Залік

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 1/2 (денна форма навчання), 1/4 (заочна форма навчання).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою є формування методологічної культури студентів щодо здійснення наукового дослідження та забезпечення поглибленої теоретичної та технологічної підготовки до написання науково-дослідницьких робіт з урахуванням сучасних вимог до рівня і якості наукових досліджень.

Завдання: знайомити студентів із традиційними та сучасними інноваційними методами проведення наукових, зокрема педагогічних досліджень; методологічними засадами та науковим апаратом дослідження; особливостями оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; практиками висвітлення наукових результатів, підготовки наукових публікацій; вчити збирати та обробляти інформацію, необхідну для проведення наукових досліджень, застосовувати доцільні методи при проведенні наукових досліджень залежно від їх цілей, логічно будувати педагогічне дослідження відповідно до мети дослідження, науково обґрунтовувати та структурувати отримані наукові положення.

Відповідно ОПП навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» сприяє досягненню таких навчальних результатів:

- психології та педагогіки, змісту й вимог Державного стандарту початкової освіти, теорії початкової освіти, методик та методів навчання та виховання молодших школярів, можливостей і умов їх застосування для підвищення ефективності освітнього процесу (РН 1);
- іноземної мови на рівні, необхідному для забезпечення освітнього процесу в початковій школі (РН 3);
- використовувати на практиці знання фахових методик (РН 8);
- орієнтуватися на всіх учасників освітнього середовища в організації комунікації, враховувати їх індивідуальні особливості й потреби (РН 17).

Відповідно ОПП навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Інтегральна
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні
- Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел (КЗ 2); - Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово (КЗ 3).
Фахові
– <i>Мовно-комунікативна компетентність.</i> Здатність до володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності; застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що

становлять теоретичну основу мовно-літературної галузі (українська мова та література), літературного читання, іноземні мови та їхніх окремих змістових ліній (КП 1);

– *Загальнокультурна компетентність*. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва; усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших (КП-8);

– *Диференціально-психологічна компетентність*. Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками; вміння застосовувати ці знання при моделюванні ситуацій навчання, виховання й розвитку молодших школярів (КП 10);

– *Дидактична*. Здатність вирішувати стандартні та проблемні професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи, на основі сформованих знань про теоретичні засади побудови змісту і процесу навчання молодших учнів; спроможність обґрунтовано обирати прийоми, засоби, технології, форми організації навчання, адекватні дидактичній ситуації (КП 14);

– *Контрольно-оцінювальна*. Здатність до реалізації критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи; здатність дотримуватись Державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, визначених у програмі (КП 17);

– *Проведення педагогічних досліджень*. Здатність до визначення методичної теми самоосвіти, обґрунтування її актуальності, мети, завдань та інших ознак дослідження; здатність до вивчення літератури з методичної теми самоосвіти, з метою визначення шляхів підвищення ефективності її розв'язання; здатність до формулювання основних ідей дослідження; здатність до розроблення систем начальних завдань/систем уроків тощо, з метою реалізації основних ідей дослідження; здатність до апробації на практиці розроблених систем начальних завдань/систем уроків тощо; здатність до оцінювання ефективності розроблених систем начальних завдань/систем уроків тощо; здатність до підведення підсумків, висновків (КП 21).

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І ТЕОРЕТИЧНИЙ

Змістовий модуль 1

Поняття наукового дослідження та вимоги до нього

Тема1. Наука як система знань. Основні поняття науки. Закономірності функціонування та розвитку науки, еволюцію її розвитку.

Тема2. Поняття наукового дослідження, його основні ознаки та характеристики. Особливості структури наукового дослідження, його об'єкт,

мета, завдання, основні форми. Вимоги до наукових досліджень. Основні види наукових досліджень. Відмінності та спільні риси емпіричних та теоретичних досліджень. Ефективність наукових досліджень.

Тема 3. Методологічні засади педагогічного дослідження. Поняття методу та методології. Завдання методології. Фундаментальна або філософська методологія. Загальнонаукова методологія. Конкретнонаукова методологія. Методи і техніка дослідження. Класифікація методів наукового пізнання.

Змістовий модуль 2

Науковий апарат педагогічного дослідження

Тема1. Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності. Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом. Проблема дослідження. Тема дослідження. Академічна добросесність.

Тема2. Структура курсової роботи. Актуальність дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Методологічні і теоретичні засади педагогічного дослідження. Наукова новизна і теоретичне значення результатів дослідження. Практичне значення результатів дослідження та їх впровадження. Достовірність (вірогідність результатів дослідження). Розділи курсової роботи. Висновки. Список використаних джерел. Додатки.

Тема 3. Методи дослідження. Класифікації методів наукового дослідження.. Методи емпіричного рівня. Соціологічні методи дослідження. Методи математичної обробки результатів наукового дослідження

Змістовий модуль 3

Форми відображення результатів наукових досліджень

Тема1. Форми викладу матеріалів дослідження. Публікації. Функції публікацій. Наукові видання. Науково-дослідні та джерелознавчі наукові видання. Монографія, автореферат дисертації, препринт, тези доповідей та матеріали наукової конференції, збірник наукових праць. Наукові неперіодичні видання: книга, брошура, наукові збірки, журнали. Форми висвітлення підсумків наукової роботи: тези, тези доповіді, реферат. Види рефератів: інформативні, розширені або зведені, наукові. Усна передача інформації про наукові результати. Доповідь, повідомлення на нарадах, семінарах, симпозиумах, конференціях. Бесіди при особистих зустрічах.

Тема 2. Захист результатів наукового дослідження. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Етапи підготовки до захисту наукового дослідження. Електронна презентація наукового виступу як спосіб подання наукової інформації за допомогою мультимедіа. Скрипт-сценарій електронної презентації.

4. Структура навчальної дисципліни:

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	У тому числі			
		л	с	і	с		л	с	і	с
Модуль 1. Поняття наукового дослідження та вимоги до нього										
Наука як система знань	10	2	1	1	6	10,5	1	0,5	1	8
Поняття наукового дослідження	10	2	1	1	6	10,5	1	0,5	1	8
Методологічні засади педагогічного дослідження	11	2	2	1	6	10,5	1	0,5	1	8
Разом за модулем	31	6	4	3	18	31,5	3	1,5	3	24
Модуль 2. Науковий апарат педагогічного дослідження										
Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності	11	2	2	1	6	10,5	1	0,5	1	8
Структура курсової роботи	11	2	2	1	6	10,5	1	0,5	1	8
Методи дослідження	11	2	2	1	6	10,5	1	0,5	1	8
Разом за модулем	33	6	6	3	18	31,5	3	1,5	3	24
Модуль 3. Форми відображення результатів наукових досліджень										
Форми викладу матеріалів дослідження	13	2	2	2	7	13,5	1	0,5	2	10
Захист результатів наукового дослідження	13	2	2	2	7	13,5	1	0,5	2	10
Разом за модулем	26	4	4	4	14	27	2	1	4	20
Усього годин	90	16	14	10	50	90	8	4	10	68

5. Теми семінарських занять

МОДУЛЬ II СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИЙ

Семінарсько-практичне заняття 1

Сутність та складові планування наукової діяльності

План

1. Програма та плани наукового дослідження.
2. Формулювання теми дослідження.
3. Вивчення стану питання і обґрунтування обраного напрямку дослідження.
4. Мета дослідження.
5. Загальні та конкретні завдання дослідження.
6. Зміст, об'єкт, предмет дослідження.
7. Вибір методів дослідження.
8. Етапи роботи, календарний план роботи.
9. Попередній та остаточний план наукового дослідження, план-проспект наукового дослідження.

Семінарсько-практичне заняття 2

Організація науково-дослідної роботи студентів

План

1. Види та форми науково-дослідної роботи студентів.
2. Класифікація наукових досліджень.
3. Науково-дослідна робота студентів у навчальний та у позанавчальний час.
4. Реферування літератури.
5. Наукова стаття. Тези.
6. Виконання дипломної роботи.
7. Обґрунтування теми, розробка її змісту, проведення наукового дослідження, апробація результатів дослідження у практиці діяльності підприємств-об'єктів дослідження.
8. Участь у розробці держбюджетної теми кафедри.
9. Участь у конкурсах наукових робіт студентів, науково-практичних конференціях.
10. Розробка календарного плану виконання випускної науково-кваліфікаційної роботи.
11. Розробка плану впровадження результатів наукових досліджень.

Семінарсько-практичне заняття 3

Інформаційне забезпечення наукових досліджень

План

1. Інформаційний підхід у методології пізнання.
2. Наукова інформація та її джерела.
3. Поняття наукової інформації.
4. Види та вимоги до наукових видань: автореферат, дисертації, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання.
5. Технологія роботи з науковою літературою.
6. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації.

Семінарсько-практичне заняття 4 **Складання наукової статті**

План

1. Визначення поняття «наукова стаття».
2. Види наукових статей.
3. Структура наукової статті.
4. Стилiстичні особливості тексту наукової статті.
5. Мовні звороти та кліше тексту наукової статті.
6. Вимоги до публікації статті у наукових збірках.
7. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.
8. Академічна доброчесність та програми перевірки на плагіат.

Семінарсько-практичне заняття 5 **Складання наукової доповіді**

План

1. Визначення поняття «наукова доповідь».
2. Види наукових доповідей.
3. Структура наукової доповіді.
4. Характеристика тексту наукової статті.
5. Тези як текст наукової доповіді.

Семінарсько-практичне заняття 6 **Структура курсової роботи**

План

1. Особливості праці над курсовою роботою порівняно з іншими видами науково-дослідницьких робіт.
2. Вступ: Обґрунтування актуальності теми дослідження. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Об'єкт дослідження. Предмет дослідження. Мета дослідження. Завдання дослідження. Методологічна основа дослідження. Теоретична основа дослідження. Джерельна база дослідження. Нормативна база дослідження. Методи дослідження. Наукова новизна і теоретичне значення дослідження. Практичне значення одержаних результатів. Впровадження результатів дослідження. Апробація результатів дослідження. Структура та обсяг дослідження.
3. Розділи дослідження.
4. Висновки дослідження.
5. Перспективи дослідження.
6. Оформлення списку використаних джерел.
7. Зміст та оформлення додатків.

6. Теми практичних занять

Навчальним планом не заплановано

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не заплановано

8. Самостійна робота

МОДУЛЬ ІІІ САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ Методичні вказівки до виконання

Протягом вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» студенти виконують 5 самостійних робіт, зміст яких подано у нижченаведеній таблиці. Завдання до СРС сформульовані таким чином, щоб допомогти студентові сформулювати актуальність дослідження, скласти зміст, вступ, сформулювати висновки, визначити зміст додатків, скласти макет електронної презентації до захисту результатів дослідження.

Кожне завдання до самостійної роботи оцінюється у 2 бали. Протягом вивчення дисципліни студенти отримують максимальну кількість балів – 10.

Критерії оцінювання: науковість стилю викладення матеріалу; обґрунтованість використаних положень; доцільність застосування методів дослідження; об'єктивність та логічність формулювання висновків; вмотивованість змісту додатків; якість та доречність змісту е-презентації.

	Зміст самостійної роботи студента	Кількість годин
1	Формулювання актуальності теми власного дослідження, його об'єкту, предмету, мети та завдань.	8
2	Аналіз наукових публікації з теми дослідження.	8
3	Визначення теоретичної та джерельної бази дослідження, теоретичного та практичного значення одержаних результатів.	8
4	Визначення змісту та складання додатків до власного дослідження.	8
5	Підготовка е-презентації до наукової доповіді.	8
Разом		40

9. Індивідуальні завдання

МОДУЛЬ ІV ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ Методичні вказівки до виконання

Тема: «Написання тез/статті до наукового видання України».

Перед відправленням до наукового видання студент зобов'язаний подати статтю викладачеві на перевірку.

ІНДЗ оцінюється у 22 бали за критеріями до написання наукової статті, які викладені у методичних вказівках: Воевутко Н. Ю. Методика написання наукової статті. Маріуполь: МДУ, 2015. 40 с.

10. Методи навчання: анотування та реферування навчальної літератури, термінологічного аналізу.

11. Методи контролю

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль відбувається шляхом оцінювання результатів навчальної діяльності студентів за кожне семінарське заняття: 18 балів.

Самостійна робота студентів оцінюється у 2 бали за кожне завдання, що разом складає 10 балів.

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання оцінюється у 22 бали.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на заліку та оцінюється у 50 балів.

12. Засоби оцінювання

Тестові завдання, фронтальне опитування, презентація виконаних ІНДЗ, залік.

При поточному контролі оцінці підлягають:

- рівень знань, продемонстрований студентами у відповідях;
- результати виконання і захисту семінарських робіт.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		ІНДЗ	Залік	Разом
Семінарсько-практичні	СРС	22	50	100
18	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всіма видами навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		<i>для екзамену, курсового проекту (роботи),</i>	<i>для заліку</i>

		<i>практики</i>	
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Мультимедійна дошка або мультипроєктор, комп'ютери з вільним доступом до Інтернет.

15. Рекомендована література:

1. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.
2. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
3. Шейко В. М. Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник. Київ: Знання- прес, 2002. 296 с.
4. Воевутко Н. Ю. Методика написання наукової статті. Маріуполь: МДУ, 2015. 40 с.
5. Воевутко Н. Ю. Курсова робота в запитаннях та відповідях: Методичні вказівки для студентів II курсу спеціальностей «013. Початкова освіта», «014. Середня освіта». Вид. 2-ге, переробл. і допов. Маріуполь: МДУ, 2020. 38 с.

Базова

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. Київ : Кондор, 2003. 192 с.
3. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень. Київ : Центр навч. л-ри, 2004. 212 с.
4. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн. Київ : Міленіум, 2005. 186 с.

5. Юринець В. Є. *Методологія наукових досліджень* : навч. посібн. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

Допоміжна

1. Білуха М. Т. *Методологія наукових досліджень*. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
2. Демківський А. В. *Основи методології наукових досліджень*: навч. посібн. / А. В. Демківський, П. І. Безус. Київ: Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
3. Чупріна Н. В. *Методологія сучасних наукових досліджень*: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. Київ : КНУТД, 2009. 246 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2020)
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua> (дата звернення: 26.08.2020)
3. Кислий В. М. *Методологія та організація наукових досліджень*. Конспект лекцій. URL: http://elkniga.info/book_273.html (дата звернення: 26.08.2020)